

О. М. Вініченко,
к. е. н., доцент, докторант,
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ

УЗАГАЛЬНЕННЯ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

O. Vinichenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Doctorship Alfred Nobel University, Dnipropetrovs'k

GENERALIZATION OF THE ENTERPRISE PERFORMANCE CONTROL METHODS

Досліджені та узагальнені існуючі методи контролю діяльності підприємств. Визначено типові ознаки розподілу методів контролю на окремі методичні прийоми та способи контролю. Встановлено, що методи контролю поділяються на документальні і фактичні, загальнонаукові і власне методичні, методичні прийоми проведення і методичні прийоми організації контролю. Удосконалено поняття методу контролю, що відповідає сучасним вимогам до проведення контролю. Запропоновано загальний критерій розподілу методів контролю на методичні прийоми. На нашу думку, таким критерієм має бути мета контролю. Вказане нововведення спростить планування контролю та забезпечить більш раціональний підхід до його проведення. Визначено напрям подальшого розвитку теми контролю, який має бути у розмежуванні видів контролю та його методів на окремі групи понять. Тобто вид контролю не може бути його методом і навпаки.

The existing enterprise performance control methods have been studied and generalized. The typical characteristics of the controlling methods into individual methodical techniques and ways of control have been described. The controlling methods have been classified into documentary and factual, general scientific and methodical, methodical ways of the control conduction and organization. The term controlling method has been improved to meet modern standards of the control organization process. The general criteria of division the controlling methods into methodical ways have been given. To the point of view of the author such criteria can be the purpose of control. The given innovation can improve the control planning system and provide more rational approach to its conduction. The directions of the further development of the subject of control can be in the division of the ways and methods of control into individual groups of terms. In particular, the way of control cannot serve as the method and vice versa.

*Ключові слова: контроль, метод, методичний прийом, підприємство, ціль.
Key words: control, method, methodical techniques, enterprise, purpose.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Людська діяльність була, є і буде підлягати контролю. Контроль один з поширених елементів у системі суспільних відносин, найважливіша функція управління підприємством та предмет дослідження великої кількості фахівців. Але, не зважаючи на свою давню історію та поширення у сучасному світі, контроль є досить проблемним питанням сьогодення. Так, не існує однакової загальної наукової думки відносно теоретичних аспектів та практичних засобів контролю. Таким чином, дослідження сутності контролю є вельми актуальним питанням.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми контролю досить популярні у сучасних науковців та практиків. У цьому науково-практичному

напрямі існує безліч невирішених задач. Однією з таких задач є дослідження методів контролю: їх кількості, ієрархічності, розподілу на методичні способи і прийоми тощо. Методи контролю є важливою категорією, яка впливає на якість контролю, тому вирішення цієї задачі досить важливе.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Ціль статті — дослідження існуючих методів контролю, їх визначення та встановлення загального критерію їх розподілу на окремі групи методичних прийомів чи способів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У загальному вигляді метод — це "...прийом, система прийомів в будь-якій діяльності..." [9, с. 538], "...засіб

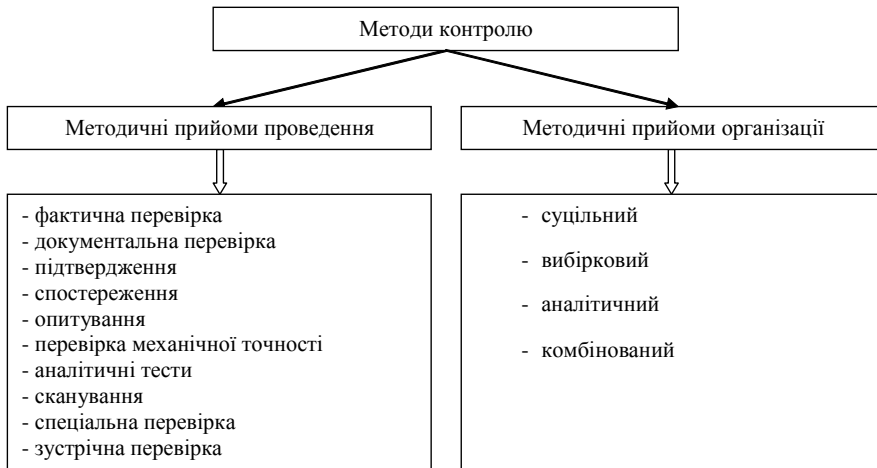

Рис. 1. Методичні прийоми незалежного контролю

досягнення мети чи рішення конкретної задачі, спосіб дії; сукупність прийомів практичного або теоретичного пізнання дійсності..." [11, с. 520], "...засіб досягнення мети, сукупність прийомів та операцій теоретичного чи практичного освоєння діяльності..." [3, с. 633—634], "...прийом або система прийомів, що застосовуються в якій-небудь галузі діяльності..." [10, с. 522].

Філософська думка визначає метод як засіб, що забезпечує регуляцію та контроль, задає логіку будь-якої діяльності [3, с. 633—634].

Прийом контролю — "це якісно однорідна дія контролера, спрямована на виявлення дотримання певних нормативних положень суб'єктом господарювання" [6].

Метод незалежного контролю — "це сукупність методичних прийомів контролю процесів розширеного відтворення суспільно необхідного продукту та дотримання його законодавчого і нормативно-правового регулювання в умовах ринкової економіки" [1].

Метод державного фінансового контролю — це сукупність прийомів та способів що забезпечують дослідження фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій [4].

Метод економічного контролю — "це сукупність методичних прийомів контролю процесів розширеного відтворення суспільно необхідного продукту й додержання вимог його законодавчого регулювання" [6].

Прийом контролю — "це якісно однорідна дія контролера, спрямована на виявлення дотримання певних нормативних положень суб'єктом господарювання" [6].

Спеціалісти в галузі незалежного контролю поділяють метод на методичні прийоми проведення і методичні прийоми організації контролю [8] (рис. 1).

З метою запобігання подвійного тлумачення необхідно надати визначення кожного метода, методичного прийому чи способу контролю, які існують у сучасній науковій літературі [1; 4; 5; 7; 8; 12; 14].

Надамо пояснення методичним прийомам проведення контролю.

Фактична перевірка — це перевірка якісного стану та кількісного вираження об'єктів.

Документальна перевірка — це перевірка інформаційних джерел, які знайшли своє вираження в документах та загальних записях. У деяких авторів ще визначають, як дослідження документів.

Підтвердження — одержання пояснення або відповіді у письмовій формі від об'єкта господарювання, що підлягає контролю, або третіх осіб з метою засвідчення точності окремої інформації.

Спостереження — візуальний огляд з метою отримання загальної характеристики можливостей клієнта.

Опитування — отримання усної або письмової відповіді на запитання контролера з метою отримання інформації.

Перевірка механічної точності — це перевірка правильності підрахунків у документах, облікових регістрах, звітності.

Аналітичні тести — порівняння показників в абсолютних та відносних одиницях.

Сканування — безперервний перегляд окремого масиву інформації.

Спеціальна перевірка — перевірка з залученням фахівців з вузької спеціалізації (технологів, інженерів, тощо) з метою отримання доказів фактів порушень та відхилень.

Зустрічна перевірка — порівняння відображення здійснених господарських операцій у суб'єкта господарювання та його контрагентів.

Надамо пояснення методичним прийомам організації контролю.

Суцільна перевірка — підлягає дослідженню увесь масив інформації стосовно господарських операцій, що відбулися у суб'єкта господарювання за період який підлягає перевірці.

Вибіркова перевірка — підлягає дослідженню менш ніж 100% масиву інформації стосовно господарських операцій, що відбулися у суб'єкта господарювання за період який підлягає перевірці. Вибірка повинна бути репрезентативною, тобто характерною для мети контролю.

Аналітична перевірка — це оцінка фінансових показників шляхом визначення залежностей між ними.

Рис. 2. Способи документальної перевірки

Рис. 3. Розділ методичних прийомів на загальнонаукові і власне методичні

Комбінована перевірка — це поєднання у межах однієї перевірки трьох вищевказаних методичних прийомів організації контролю, тобто суцільного, вибіркового, аналітичного.

Документальна перевірка поділяється на формальну, арифметичну та по суті (рис. 2).

Окремі автори характеризують метод розділом методичних прийомів контролю на загальнонаукові і власне методичні [14] (рис. 3).

Надамо пояснення загальнонауковим методичним приймам контролю.

Аналіз — дослідження шляхом уявного або практичного розподілу предмету дослідження на складові об'єкти.

Синтез — дослідження шляхом встановлення зв'язків та поєднання об'єктів контролю, розподілених у процесі аналізу.

Індукція — дослідження та шлях формування висновків від окремих елементів до загального об'єкта контролю.

Дедукція — дослідження та шлях формування висновків від загального об'єкта контролю до окремих його елементів.

Аналогія — формування висновків на основі подібності об'єкта контролю з іншими дослідженими об'єктами.

Моделювання — заміна об'єкта дослідження на його аналог, модель тощо (стандарти, нормативи, тарифи).

Абстрагування — перехід від окремих об'єктів контролю до загальних понять. Тобто формування висновків щодо об'єкта контролю шляхом дослідження окремих його елементів.

Конкретизація — формування висновків шляхом дослідження кожного окремого елемента об'єкта контролю.

Системний аналіз — дослідження об'єкта контролю як систему факторів, що впливають на його функціонування.

Функціонально-вартісний аналіз — оцінка економічної ефективності технологічних процесів, тобто дослідження складних систем у процесі їх функціонування.

Надамо пояснення власне методичним приймам контролю.

Інвентаризація — спосіб перевірки фактичної наявності, стану та умов збереження товарно-матеріальних цінностей, коштів тощо.

Економічний аналіз — система прийомів з метою визначення причинних зв'язків, які обумовлюють результати явищ та процесів.

Контрольний запуск сировини і матеріалів у виробництво — прийом контролю за допомогою якого можливо з'ясувати фактичне використання сировини та матеріалів на виготовлення одиниці продукції, відходи виробництва, продуктивність обладнання.

Експертиза — дослідження об'єкта контролю фахівцями, які мають спеціальні знання, з метою визначення якості, вірогідності та необхідності проведеної господарської операції. Це може бути судово-бухгалтерська, криміналістична, товарознавча, проектів та кошторисної документації, тощо.

Контрольний обмір — порівняння фактично виконаного обсягу робіт з обсягом робіт передбаченим кошторисом, норма-

Рис. 4. Власне методичні прийоми контролю за Білухою Н.Т.

тивною і технологічною документацією.

Аналіз щоденної або поопераційної зміни залишків — встановлення фактів перекручення інформації щодо залишків товарно-матеріальних цінностей, коштів тощо, внаслідок хронологічного аналізу господарських операцій.

Перевірка виконання прийнятих рішень — дослідження відповідності роботи персоналу підприємства нормативно-законодавчим актам та внутрішнім стандартам.

Письмові пояснення — записи посадових та матеріально відповідальних осіб щодо процесів та явищ, які відбуваються на підприємстві з метою виявлення причин допущених порушень та винних осіб.

Белуха Н.Т. розглядав ще раніше такий розподіл методу на методичні прийоми контролю загальнонаукові і власне методичні, але у сфері незалежного контролю. Що стосується загальнонаукових методів, то думка вищезазначеного автора співпадає з думкою Белухи Н.Т. повністю. А ось власне методичні прийоми у Белухи Н.Т. значно ширше. Автор поділяє ці прийоми на чотири групи (рис. 4).

Надамо пояснення органолептичним методичним прийомам контролю.

Технологічний контроль — перевірка інженерної і технічної підготовки виробництва, якості продукції та відповідності її технічним умовам. (Різновидом цього методу контролю є контрольний запуск сировини та матеріалів у виробництво).

Хіміко-технологічний контроль — перевірка якості сировини, матеріалів, а також якісних характеристик виробів.

Службове розслідування — контроль дотримання посадовими особами, а також іншими робітниками підприємства нормативно-законодавчих актів.

Експеримент — науково поставлене дослідження в відповідності до мети контролю щодо перевірки планових показників і фактичних результатів.

Надамо пояснення методичним прийомом узагальнення і реалізації результатів контролю.

Групування недоліків — узагальнення недоліків за одноманітними ознаками.

Документування результатів проміжного контролю — засіб оформлення результатів контролю на проміжних стадіях перевірки.

Аналітичне групування — це засіб групування за однорідними ознаками, тобто складання таблиць будь-яких факторів.

Слідчо-юридичне обґрунтування — засіб визначення матеріального збитку та збір його доказів.

Систематичне викладення недоліків у акті — узагальнення результатів відповідно до вимог діловодства.

Прийняття рішення за результатами контролю — забезпечення функціонування суб'єкта господарювання у заданих параметрах, шляхом розробки приказів, розпоряджень, інструкцій тощо.

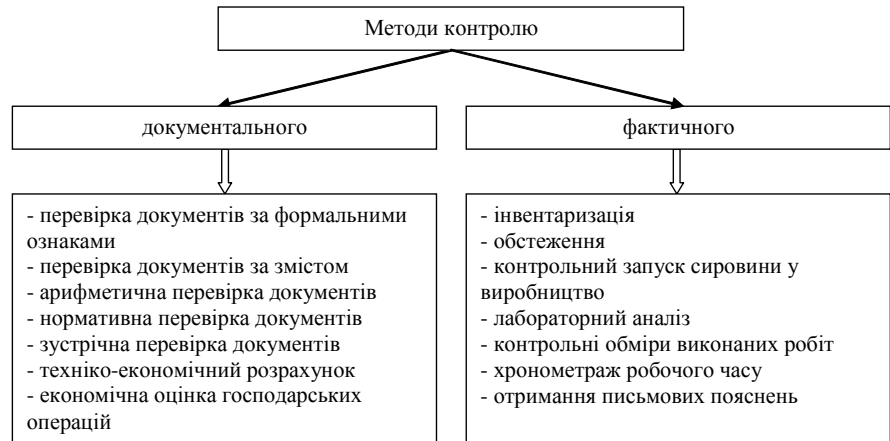

Рис. 5. Розділ методів документального та фактичного контролю

Контроль за здійсненням рішень — забезпечення стану суб'єкта господарювання у відповідності з управлінськими рішеннями.

Надамо пояснення документальним методичним прийомам контролю.

Інформаційне моделювання — це сукупність інформації у вигляді моделі з метою отримання інформації про його стан у визначених ситуаціях для регулювання відхилень від планових показників.

Камеральна перевірка — перевірка документів за місцем знаходження контрольної структури без дослідження суб'єкта господарювання.

Нормативно-правове регулювання — дослідження відповідності діяльності суб'єкта господарювання нормативно-законодавчим актам. Виявлення порушень.

Надамо пояснення розрахунково-аналітичним методичним прийомам контролю.

Економіко-математичні методи — це засіб для визначення впливу факторів на результати господарської діяльності з метою її оптимізації.

Статистичні розрахунки — засіб визначення таких величин та якісних характеристик, яких немає в економічній інформації підприємства.

Спеціалісти у галузі державного фінансового контролю Германчук П.К., Стефанюк І.Б., Рубан Н.І., Александров В.Т., Назарчук О.І. виділяють основні прийоми контролю [5 с. 46]: перевірка документів за формальними ознаками; нормативна перевірка; зустрічна перевірка достовірності документів; обстеження; інвентаризація; контрольні обміри виконаних робіт; опитування; контрольний запуск сировини і матеріалів у виробництво; перевірка дотримання трудової дисципліни; техніко-економічний розрахунок; економічна оцінка господарських операцій. Та одночасно розподіляє їх на методи документального і фактичного контролю [5, с. 93—97] (рис. 5).

Гуцаленко Л.О. розподіляє метод державного фінансового контролю на загальнонаукові прийоми і способи, та специфічні методичні прийоми, які класифікують за двома групами методичних прийомів: фактичного та документального контролю [4] (рис. 5).

Надамо пояснення методичним прийомам документального контролю.

Таблиця 1. Розподіл методичних прийомів контролю відповідно до мети контролю

Оперативна	Тактична	Стратегічна
<ul style="list-style-type: none"> - Абстрагування - Аналіз щоденної або поопераційної зміни залишків - Групування недоліків - Інвентаризація - Контрольний запуск сировини і матеріалів у виробництво - Лабораторний аналіз - Нормативно-правове регулювання - Обстеження - Перевірка механічної точності - Сканування - Спеціальна перевірка 	<ul style="list-style-type: none"> - Аналогія - Дедукція - Економічна оцінка господарських операцій - Експеримент - Контроль за здійсненням рішень - Метод контрольного обміру - Нормативна перевірка документів - Перевірка виконання прийнятих рішень - Письмові пояснення - Підтвердження - Систематичне викладення недоліків у акті - Системний аналіз - Статистичні розрахунки - Техніко-економічний розрахунок - Функціонально-вартісний аналіз - Хронометраж робочого часу 	<ul style="list-style-type: none"> - Аналіз фінансового стану - Аналітична перевірка - Аналітичне групування - Аналітичні тести - Економіко-математичні методи - Економічний аналіз - Індукція - Інформаційне моделювання - Конкретизація - Опитування - Моделювання - Прийняття рішення за результатами контролю - Синтез - Спостереження

Нормативна перевірка документів — порівняння фактичних витрат на одиницю продукції з нормативними або плановими.

Техніко-економічний розрахунок — визначення вірогідності обсягів планових і фактичних витрат на виконання окремих робіт або виробництва будь-якої продукції, тобто підтвердження норм, тарифів, розцінок.

Економічна оцінка господарських операцій — дослідження з метою встановлення доцільності і раціональності окремих господарських операцій та загалом ефективності функціонування об'єкта контролю.

Надамо пояснення методичним приймам фактичного контролю.

Лабораторний аналіз — дослідження якості виробничих запасів та готової продукції.

Хронометраж робочого часу — визначення фактичних затрат праці на виконання окремих господарських операцій.

Дікань Л.В. акцентує увагу на економічному контролі і поділяє прийоми економічного контролю на: загальнонаукові (абстрагування, моделювання, тощо), розрахунково-аналітичні (статистичні, економічний аналіз), специфічні (фактичні, документальні), засоби узагальнення (узагальнення та реалізації контролю). В свою чергу документальний та фактичний контроль теж поділяється на окремі прийоми контролю [6].

Окремі фахівці відносять до методів документального і фактичного контролю, не розподіляючи їх: перевірки, обстеження, нагляд, ревізію, спостереження (моніторинг), аналіз фінансової діяльності [7].

Аналіз фінансового стану — ретельне дослідження звітності підприємства з метою оцінки його стану.

Моніторинг — постійний контроль зі сторони кредитних організацій за використанням позик та фінансовим станом підприємств.

Нагляд — діяльність контролю державних контролюючих органів за суб'єктами економічної діяльності стосовно виконання ліцензійних умов.

Обстеження — особисте ознайомлення з предметом дослідження.

Ревізія — взаємопов'язаний комплекс перевірок суб'єктів господарювання державною фінансовою службою.

Метод контролю, узагальнюючи вищесказане, — це сукупність прийомів і способів дослідження об'єкту контролю та засіб досягнення мети контролю.

Якщо взяти за основу, що основні цілі контролю: запобігання помилкам, ефективне функціонування та розвиток підприємства, то доречно розподілити методи контролю у відповідності з поставленими цілями контролю (табл. 1).

Цілі можливо визначити за рівнем: оперативні, тактичні, стратегічні.

Оперативні цілі — повсякденні цілі, що мають підпорядкований характер по відношенню до тактичних цілей та забезпечують їх досягнення. Оперативні цілі майже не ставляться самі по собі, вони скоріше конкретизують дії щодо досягнення тактичних цілей [2].

Тактична мета — це не загальна, а максимально конкретна, мета яка обов'язково досяжна та наближає до стратегічної мети [13].

Стратегічна мета — "це орієнтир діяльності суб'єкта, сенс його розвитку. В узагальненому вигляді вона полягає у забезпеченні тривкого збалансованого економічного відтворення суб'єкта стратегії та конкретизується залежно від системних характеристик суб'єкта" [4].

Виходячи зі сказаного вище, можливо розподілити цілі таким чином: запобігання помилкам на підприємстві — оперативна ціль, ефективне функціонування підприємства — тактична ціль, розвиток підприємства — стратегічна ціль.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У результаті проведеного дослідження встановлено існуючі напрямки розподілу методів контролю. Запропоновано єдиний перелік існуючих методичних прийомів контролю. Узагальнюючи зібрану інформацію дійшли висновку:

— не існує серед фахівців однакової думки щодо критерію розподілу методів контролю на окремі методичні прийоми. Найбільш популярними виявились три напрямки розподілу: прийоми проведення та прийоми організації контролю, методичні прийоми на загальнонауковій і власне методичній, методичні прийоми фактичного та документального контролю;

— не усі категорії запропоновані як методи контролю є саме методами, бо в окремих наукових роботах вони визначаються і як форми контролю, і як види. Але це тема окремої наукової статті;

— удосконалено поняття методу контролю, що відповідає сучасним вимогам до проведення контролю;

— необхідно визначити загальний критерій розподілу методів контролю на методичні прийоми. На нашу думку, таким критерієм має бути мета контролю. Запропонований підхід спростить планування контролю та забезпечить більш раціональний підхід до його проведення.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Подальший розвиток тема контролю має у визначенні, що є видами контролю, а що його методами та розмежування цих окремих груп понять. Такий напрям обґрунтовано результатами попередніх досліджень, які показали існування необхідності чіткого визначення понять.

Література:

1. Белуха Н.Т. Аудит: учебник [Электронный ресурс]: Белуха Н.Т. — Киевская областная организация общества "Знания" Украины, 2000. — Режим доступа: <http://www.bibliotekar.ru/audit-2/index.htm>

2. Второв Е. Целеполагание — принципы постановки целей [Электронный ресурс]: Егор Второв. — Режим доступа: <http://personaling.info/целеполагание/>

3. Грицанов А.А. Метод: Всемирная энциклопедия: Философия / А.А. Грицанов, В.Л. Абушенко; [Главн. науч. ред. и сост. А.А. Грицанов]. — М.: АСТ, Мн.: Харвест, Современный литератор, 2001. — 1312 с.

4. Гуцаленко Л.О. Государственный финансовый контроль [Электронный ресурс]: Гуцаленко Л.О. — Режим доступа: http://uchebnikonline.com/finansu/derzhavniy_finansoviy_kontrol_-_gutsalenko_lv/predmet_metod_derzhavnogo_finansovogo_kontrolyu.htm

5. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит / [Германчук П.К., Стефанюк І.Б., Рубан Н.І., Александров В.Т., Назарчук О.І.]. — Київ: НВП "АВТ", 2004. — 424 с.

6. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навчальний посібник. — Київ: центр навчальної літератури. — 2004. — 245 с.

7. Контроль: конспект лекцій (тема 14) [Электронный ресурс]: менеджмент. — Режим доступа: <http://u4isna5.ru/konspektlekci/43-lekciimenedger/232-menedgtem14-1>

8. Кулаковська Л.П. Основы аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. — К.: "Каравелла", 2008. — 312 с.

9. Метод: Большой толковый словарь русского языка / Гл. ред. С.А. Кузнецов. — СПб.: "Норинт", 2002. — 1536 с.

10. Метод: Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпін': ВТФ "Перун". — 2002. — 1440 с.

11. Метод: Новейший словарь иностранных слов и выражений. — М.: ООО "Издательство АСТ", Мн.: Харвест, 2002. — 976 с.

12. Монографія [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://old.niss.gov.ua/book/jalilo_mon/r1.htm

13. Тактическая цель: Энциклопедии и словари [Электронный ресурс]: Менеджмент, маркетинг, торговля. — Режим доступа: <http://enc-dic.com/marketing/Takticheskaja-cel-1983.html>

14. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: підручник / Б.Ф. Усач. — 7-ме вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2008. — 263 с.

References:

1. Beluha, N. T. (2000), Audit: Uchebnik [Audit: textbook], [Online] Kievskaja oblastnaja organizacija obshhestva "Znaniya" Ukrainy, Ukraine, available at: <http://www.bibliotekar.ru/audit-2/index.htm> (Accessed 3 September 2014).

2. Vtorov, E. Celepolaganie — principy postanovki celej, [Online], available at: <http://personaling.info/целеполагание/> (Accessed 3 September 2014).

3. Gricanov, A. A. and Abushenko, V. L. (2001), Metod: Vsemirnaja jenciklopedija: Filosofija / [Glavn. nauch. red. i sost. A. A. Gricanov], M.: AST, Mn.: Harvest, Sovremennyj literator.

4. Gucalenko, L. O. Gosudarstvennyj finansovyj kontrol' [Online], available at: http://uchebnikonline.com/finansu/derzhavniy_finansoviy_kontrol_-_gutsalenko_lv/predmet_metod_derzhavnogo_finansovogo_kontrolyu.htm (Accessed 2 September 2014).

5. Derzhavnyj finansovyj kontrol': reviziia ta audyt (2004) / [Hermanchuk P.K., Stefaniuk I.B., Ruban N.I., Aleksandrov V.T., Nazarchuk O.I.], Kyiv: NVP "AVT", Ukraine.

6. Dikan', L. V. (2004), Kontrol' i reviziia: Navchal'nyj posibnyk, Kyiv: tsentr navchal'noi literatury, Ukraine.

7. Kontrol': konspekt lekciij (tema 14) [Online], Menedzhment, available at: <http://u4isna5.ru/konspektlekci/43-lekciimenedger/232-menedgtem14-1> (Accessed 2 September 2014).

8. Kulakovs'ka, L. P. and Picha, Yu. V. (2008), Osnovy audytu: navchal'nyj posibnyk dlia studentiv vyschykh navchal'nykh zakladiv osvity, K.: "Karavella", Ukraine.

9. Metod: Bol'shoj tolkovyj slovar' russkogo jazyka (2002) / Gl. red. S. A. Kuznecov. Spb.: "Norint", Rossiya.

10. Metod: Velykyj tлумачnyj slovnyk suchasnoi ukrains'koi movy (2002) / Uklad. i holov. red. V. T. Busel, K.; Ірпін': VTF "Perun", Ukraine.

11. Metod: Novejshij slovar' inostrannyh slov i vyrazhenij, (2002), M.: ООО "Izdatel'stvo AST", Mn.: Harvest, Rossiya.

12. Monohrafiia [Online], available at: http://old.niss.gov.ua/book/jalilo_mon/r1.htm (Accessed 3 September 2014).

13. Takticheskaja cel': Jenciklopedii i slovari [Online], Menedzhment, marketing, torgovlja, available at: <http://enc-dic.com/marketing/Takticheskaja-cel-1983.html> (Accessed 3 September 2014).

14. Usach, B.F. (2008), Kontrol' i reviziia: Pidruchnyk 7rd ed., pererob. i dop, K.: Znannia-Pris.

Стаття надійшла до редакції 12.09.2014 р.